

Moments per viure i per conviure

Les extraescolars i el temps de lleure

L'educació té com a missió ensenyar de forma simultània la diversitat de l'espècie humana i la consciència de les semblances i de la interdependència entre tots els éssers humans del planeta. (...) L'escola ha d'aprofitar totes les oportunitats per oferir aquest doble ensenyament. (...) La descoberta de l'altre passa necessàriament pel coneixement de si mateix i per donar a l'infant i adolescent una visió justa del món. (...) L'educació (escola-família) ha de possibilitar a l'educand que es descobreixi a si mateix. Només així es podrà posar al lloc dels altres i comprendre'n les reaccions (Delors, 1996).

Viure i conviure són mots claus en un moment com l'actual. Viure és un dret i conviure, un aprenentatge obligat per créixer i desenvolupar-se amb i per als altres. Com, sinó, podem entendre'ns? Com podem apropar-nos a l'altre i a les seves circumstàncies? Per viure i conviure cal temps i cadascú triem què i com volem invertir el nostre temps individual. Un temps organitzat (treball laboral o escolar) que demana adaptació, i un temps de llibertat (espais temporals individuals) on cadascú decideix el que vol. Aquest últim espai s'ha de poder organitzar en clau de projecte; això demana imaginació,

reflexió, iniciativa... Aquesta tria personal no és tan fàcil de fer. Conscients, els educadors, dels múltiples i diversos paranys que ens envolten, se'ns obren –a l'escola– noves vies de treball per orientar pares, infants i joves en les decisions personals que els toca de prendre. En què vull invertir el meu temps? És una pregunta oberta però obligada en

un entorn com el nostre. Les respostes? Múltiples i diverses. Sempre depèn de les pròpies afeccions, habilitats, il·lusions... sempre, però, serà important de poder triar i decidir una o altra activitat havent pensat el que faig (activitat) en funció del que pretenc (objectius). Com sinó, ens eduquem per ser lliures?

2 Hi ha poc temps per perdre temps! **4** Pregair és dedicar-se un moment a un mateix **5** Educar és prendre decisions. EP Balmaes. EP Granollers. EP Sant Antoni. Equip de Gestió. **9** Educació en temps de lleure **10** Actualitat **12** L'escola: Un pàrquing? Un centre sociocultural? Zum-zum

Hi ha poc temps per perdre temps!

Parlem amb Salvador Cardús

Salvador Cardús. Terrassa, 1954. Llicenciat i doctor en Ciències Econòmiques per la UAB on actualment exerceix com a professor titular de sociologia. Ha investigat en el camp de la sociologia de la religió, la cultura, els mitjans de comunicació i els fenòmens nacionals. Entre d'altres llibres ha publicat *Algú sap cap on anem?* (1992), *Concili amb folre i manilles* (1995) i *El desconcert de l'educació* (2000). Com a periodista, col·labora en programes de ràdio, TV, revistes i diaris. Ha estat guardonat amb el premi AVUI (1989), el Nacional de Periodisme (1994) i el Serra Moret de Civisme (1995).

Què hem d'entendre per Temps de Lleure?

No hi ha una definició clara. És una paradoxa que ens hauria de fer pensar que en el temps lliure ens comportem més gregàriament que quan no en tenim. Si fos un temps de veritable llibertat, tothom faria moltes coses diferents; en realitat, no és així! En la nostra societat, per temps lliure s'entén el temps en què no estem obligats a una activitat productiva; però, és clar! això ja es veu que és insuficient i que no ens resol gran cosa.

A l'escola, sovint es pensa que els pares «han dimitit» de fer de pares. És veritat?

No hi estic d'acord! He combatut en contra l'expressió «dimissió» perquè és injust pensar que abans els pares sabien què havien de fer i que ara siguin uns irresponsables. Abans hi havia unes pautes socials que no calia ni conèixer i, simplement, s'aplicaven. Ara, la complexitat social, la pluralitat de formes de vida ha fet que aquelles fórmules no funcionessin. Ara, no és que els pares hagin dimitit sinó que, ara, per educar s'han de prendre decisions i abans no feia falta.

Els mestres necessiten la complicitat dels pares i no sempre la tenen.

Els mestres no han de culpar els pares, sinó intentar de comprendre la dificultat

objectiva que és haver de prendre decisions educatives. Han de poder explicar que educar no és una cosa automàtica i que vol dir prendre decisions. S'ha d'entendre que l'educació no és retòrica sinó que és una qüestió de rutines i límits; i que una bona educació és aquella que dóna unes pautes organitzatives ben ordenades –les que siguin–, en funció de les circumstàncies de cadascú.

La complexitat de vida fa que organitzem activitats per omplir el temps lliure dels nens. Quan hi ha temps per a la relació?

És veritat que el ritme de la vida quotidiana ens porta una gran tensió en les formes de relació moltes vegades perquè hi ha poc temps precisament per a la relació. Hi ha molt poc temps per perdre temps! Fem coses perquè vivim en una societat organitzada. La vida moderna i la seva complexitat –que ens encanta–, obliga a unes noves formes d'organització que no acabem de trobar. L'escola segueix una estructura rígida d'horaris propis de la societat industrial i, en canvi, el món laboral ara és molt més heterogeni a causa del predomini del sector dels serveis. Què passarà quan els pares tinguin vacances el novembre o repartides en diferents setmanes al llarg del curs? Se'n podran anar amb els seus fills? O l'escola serà tan rígida que dirà que no? Per tant, d'alguna manera hau-

rem de trobar una flexibilitat, unes formes d'organització que facin possible donar una resposta positiva a aquesta complexitat. No ho podem evitar!

S'anuncien canvis importants...

Encara vivim la tensió entre unes formes encarcarades d'organització social i unes altres que ja són flexibles. No veig que puguem tornar a formes rígides d'organització laboral. No és imaginable, tampoc ha de ser un camp qui pugui, hi ha maneres de fer-ho, posar-hi límits, ordre.. que la gent no treballi més hores de les pactades... caldrà trobar un encaix amb tot això. Crec que no hauria de ser tan difícil.

Apunteu solucions en l'informe sobre conciliació d'horaris que heu elaborat?

Hem mirat de fer algunes reflexions i d'establir alguns criteris de caràcter general sobre com es podria actuar en aquests terrenys. Hem fet 50 propostes a l'administració perquè puguin avançar en aquesta conciliació d'horaris, que van des de fer investigacions per conèixer millor determinats problemes, fins a editar alguns materials, a l'estil dels manuals d'autoajuda, per saber-se organitzar millor el temps. També proposem algun tipus d'acció sobre el món del treball que és especialment on comença tot el desordre... i que és, ara com ara, el que menys sembla que es pugui tocar i, en canvi, és on hem d'insistir més.

Fes-nos un apunt sobre les extraescolars a l'escola.

M'imagino l'escola com un centre total, un centre, on no només es va a classe sinó que té una biblioteca oberta al barri, on els nois i noies poden quedar-se a estudiar... on –amb una mica de sort– trobessin un tutor que els assessorés i que poguessin estudiar lliurement i aprofitar les instal·lacions esportives per fer l'esport que els agrada, però no estrictament lligat als alumnes de l'escola, sinó més oberta i a disposició del barri... Tinc la impressió que l'espai escolar es podria utilitzar amb més flexibilitat i donar res-

posta a la necessitat d'ocupar aquest temps no lectiu i que no necessàriament sigui per continuar fent classe de...

Estem lluny d'oferir aquesta escola

Si tinguéssim aquesta concepció global, tindriem molta més flexibilitat i podríem oferir una organització que no esgarriés ningú. Pots donar resposta a les necessitats sense hipotecar una organització escolar que moltes vegades acaba essent irracional per a l'alumnat però, sobretot, per als mestres. S'ha de donar més autonomia a cada centre escolar. Jo no entenc que pugui haver-hi el mateix horari per a tot el país. Una escola rural no és el mateix que una escola a la ciutat, una escola situada en un lloc de fred no pot ser el mateix que una, en un lloc de calor, ni una escola que acull famílies de tota la comarca no és el mateix que una que les té totes del barri.

I mentrestant?

Afavorim la desigualtat. Allò pel qual lluitem durant el dia, se'n va en orris a la tarda. A l'escola afavorim la igualtat d'oportunitats i, en canvi, els pares que poden omplen els buits dels nanos posant-los reforços amb activitats extraescolars, que poden acabar sent una font de desigualtat. Els que volen saber més anglès, o més música... i, els que no poden pagar-ho... què?

Paciència i bon humor contra pere-sa o immediatesa. On hi ha pastilles per això?

Pastilles no n'hi ha. Però el bon humor és absolutament recomanable perquè els efectes són tan immediats que és molt temptador i, si es practica, crea addicció. Quan dins la família, i dins d'una classe el mateix, portes una temporada amb unes relacions complicades, dures i difícils i, malgrat les bones intencions, t'enganxes contínuament, el dia que aprens a sortir-ne perquè has après a girar-ho introduint bon humor és una experiència tan satisfactòria i tan ràpida que t'enganxa perquè hi guanyes molt. És més droga dura el bonhumor que el malhumor!

Pregar és dedicar-se un moment a un mateix

Trobar un moment per a mi és voler viure

En el temps de lleure es pot trobar un moment per fer una pregària tranquil·la. Proveu d'escriure-la. Aquí en teniu un exemple: PARE NOS-TRE...

PARE

Pare, mare, germà, amic; aquell que més pot estimar-me!

NOSTRE

Teu, meu, vostre, d'ells i d'elles, de tots!

Dels pigmeus, dels europeus, dels inques i dels asteques, dels gitanos i dels catalans.

De tots! Són els meus germans!

QUE ESTEU EN EL CEL

Ben a prop nostre, al costat, davant i darrere, en el nostre interior.

SIGUI SANTIFICAT EL VOSTRE NOM

Només faltaria!

Qui us coneix, que pot dir-ne res de mal?

VINGUI A NOSALTRES EL VOSTRE REGNE

Que bona falta ens fa!

Junts farem un món noi treballant per la justícia, la pau, la llibertat: l'estimació per a tothom.

FACI'S LA VOSTRA VOLUNTAT AQUÍ A LA TERRA COM ES FA EN EL CEL

Per què ens costa tant d'acceptar-la?

Segurament perquè no la coneixem prou. La vostra voluntat és la nostra felicitat. Ajudeu-nos on conèixer-la. Només Tu tens paraules de vida eterna!

EL NOSTRE PA DE CADA DIA, DONEU-NOS SENYOR

Cada dia ens el doneu i nosaltres no sabem repartir-lo! Potser esperem un

miracle? Quedem-nos amb la mica que necessitem, tot l'altre no ens correspon.

EL DIA D'AVUI

D'avui, de demà, del mes que ve i dels anys propers. Avui n'hi ha que han mort de fam per culpa meva. Demà segurament també. El mes que ve possiblement igual i els propers anys, gosaré no fer res i demanar-lo? Quina barra, no?

PERDONEU LES NOSTRES CULPES

Quina feinada!

Doneu-nos un cor nou! El vostre perdó em conforta, m'anima a renovar-me una mica més, però no espereu pas gran cosa. Quina llàstima!

COM NOSALTRES PERDONEM ELS NOSTRES DEUTORS

No, si us plau, no!

És de les coses que més ens costa! Són els altres que ho fan malament. Tenen mala baba! Ensenyeu-me a perdonar! Ja sé que només cal estimar, però costa tant!

NO PERMETEU QUE CAIGUEM EN LA TEMPTACIÓ

No les aparteu pas, m'agrada sentir-vos al meu costat donant-me la força per lluita. Doneu-me una bona sotragada! No em farà mal! Temptacions de mandra, d'injustícia, d'orgull, d'enveja... de tantes coses.

ANS DESLLIUREU-NOS DE QUALSEVOL MAL

Terratrèmols, inundacions... dictadors, violents, mafiosos... el que fem i el que provoquem.

AMÉN

Educar és prendre decisions

El que fem sempre és en funció del que volem

COM ENS PLANTEGEM LES ACTIVITATS EXTRAESCOLARS A L'ESCOLA

Alba Cairó i Eduard Blasco · *EP Balmes*

Al llarg dels últims anys, les activitats extraescolars han anat evolucionant en quantitat i en qualitat, promogudes per una necessitat social i per un ànim d'integrar-les al conjunt de l'escola, amb les conseqüències que això ha provocat: buscar personal adequat a les activitats proposades, definir uns objectius, uns nivells, uns continguts, una avaluació... Molts cops, els pares només les utilitzen per cobrir un horari laboral extens però, cada cop més, les inscripcions estan promogudes per la necessitat d'ocupar el temps lliure del nen possibilitant que creixi com a persona, que desenvolupi unes habilitats psicomotrius i que aprengui a jugar en equip i a compartir espais de treball i de silenci. Tot això, també s'aprèn a l'escola, però amb unes condicions diferents; més nens, uns temaris que cal acabar, alumnes que no tenen interès...

L'oferta és prou ampla per satisfer totes les demandes: *activitats culturals* com pot ser anglès, informàtica, música, manualitats, cant coral, teatre i taller de còmic. *Activitats esportives individuals o de grup*: taekwondo, aeròbic, escola esportiva, natació, futbol sala i bàsquet. *Espais de treball*: aula de treball, aula d'informàtica, mediateca. *Activitats de joc lliure*: ludoteca.

A l'escola proposem activitats per als alumnes, des de la infantil fins a 3r de Primària dins d'un horari que volem prudent, vetllant pel descans dels nens, de 7.45 a 9 del matí i de 5 a 6 de la tarda. Ens quedem curts? Pot ser!

Donat que pocs pares acaben la jornada laboral abans de les 5.30, creiem que és

molt important que l'escola pugui aconsellar els pares o l'alumne que vulgui fer una activitat extraescolar, la conveniència de fer-ne d'un tipus o d'un altre o, fins hi tot, de no fer-ne cap. Pensem que aquest aspecte orientador és molt impor-

tant de fer-lo conjuntament el tutor i el responsable d'extraescolars, per orientar adequadament l'alumne i alumna.

Sovint ens trobem amb famílies d'alumnes que tenen certes recances pels esports d'equip, ja que tenen la imatge d'un esport altament competitiu (competitivitat malentesa, és clar!), i un dels principals objectius del nostre ideari és que l'esport sigui un complement educatiu tan vàlid com una altra assignatura, ja que podem treballar aspectes com l'autocontrol, la constància, el respecte a la diversitat i, d'altres valors que són inherents en l'esport.

Afortunadament ens trobem amb la voluntat de l'Escola Pia de Catalunya d'unificar i orientar, cap un mateix camí, la resposta que des de l'escola hem de donar a les activitats de lleure. Això ho estem aconseguint amb el treball de tots.

I JORNADA PER A EDUCADORS EN TEMPS DE LLEURE

Pere Gómez · EP Granollers

«Com passa el temps! –insisteix l’avi–. A la teva edat, m’emportava tots els nens del barri, ens banyàvem al gorg i jugàvem a futbol, en el pla, tot el matí. No em calia res més que procurar deixar els nens a casa abans de l’hora de dinar. Tot això que m’expliques, no ho entenc. Anar a estudi per aprendre què han de fer els nens en el seu temps lliure? És que no saben jugar sols?»

I tant, que en saben! Els temps avancen i els infants demanen que el seu temps de lleure estigui farcit d’activitats cada cop més engrescadores, organitzades i variades. Igual que fa 50 anys, es relacionen amb l’entorn que els toca viure, amb tots els seus avantatges i els seus inconvenients. La muntanya o la ciutat, el llibre o la televisió. Sigui millor o pitjor, el nen està, constantment, influït per tot allò viu. En la majoria dels casos, l’entorn és qui l’ajudarà a triar la distribució del seu temps lliure.

La complexitat i l’exigència de les activitats extraescolars creix al mateix ritme que l’esbojarrada societat que ens envolta, la voluntat de molts pares d’allunyar el seu fill o filla de la televisió i dels videojocs, la impossibilitat de repetir els partits de futbol que feia el pare al carrer de casa i les dificultats actuals de saltar a corda o jugar a la «xerranca» com feia la mare a la plaça amb les ami-

gues «obliga» els pares i els fills a cercar activitats que omplin l’espai de lleure que els queda abans o després d’anar a l’escola.

La manca d’espais, però, no és l’únic motiu de l’espectacular augment en la demanda d’activitats. Les obligacions dels pares i la incorporació, lògica, del pare i de la mare, al món laboral, disminueix considerablement el temps de lleure compartit dels fills amb els pares. Cercar una activitat adaptada al seu horari, a les necessitats i a la voluntat dels fills es converteix, a partir de juny o setembre, en un maldecap per a la família. La correcta tria de l’activitat, –també, amb qui la farà–, no és una tasca fàcil. És per això que les escoles juguem un paper clau en l’organització del temps lliure dels alumnes. La comoditat i la tranquil·litat de saber que en les activitats extraescolars es treballaran els mateixos valors que a l’aula, la varietat i la qualitat de les mateixes, ajuda que pares i alumnes triïn l’escola com a espai principal del seu lleure extraescolar.

Totes aquestes activitats, però, dia rere dia augmenten el seu volum. Han generat la necessitat, més que demostrada, d’incloure més a fons el model educatiu de la nostra escola en totes i cada una de les variades ofertes extraescolars.

L’Escola Pia de Catalunya, mitjançant l’equip de gestió i els responsables del projecte d’extraescolars de les 18 escoles, hem unit esforços per tal de garantir la qualitat, la unitat de criteris i la coherència de les línies d’actuació de les activitats de lleure en els nostres centres.

Després de presentar el document marc de «l’educació en el temps de lleure», les necessitats en la formació dels monitors ens ha dut a organitzar la I Jornada per Educadors en Temps de Lleure. Es tracta de complementar la formació que cada una de les escoles realitza amb els seus monitors i monitores. La xerrada «Compta fins a tres: educació i esport» obre la jornada. Aspectes tan importants com la preparació física bàsica, els primers auxilis, la distribució del temps

en una sessió de treball, les activitats pre-esportives i les alternatives a situacions especials com seria un dia de pluja són tractats mitjançant tallers pràctics en el segon bloc de treball de la jornada.

Cada dia que passa ens adonem, més i més, que l'intercanvi d'experiències i la unió de recursos enriqueix enormement la capacitat que tenim d'exercir l'educació. Estic convençut que més enllà de la xerrada i dels tallers, la jornada potenciarà l'ànim dels monitors a seguir la seva tasca, moltes vegades voluntària, d'educació en temps de lleure.

EL CASAL DE JOVES CALASSANÇ A L'ESCOLA PIA DE SANT ANTONI

David Magrí · *EP Sant Antoni*

El Casal de Joves és un centre infantil i juvenil de l'escola. Va ser fundat l'any 1986, a fi de potenciar l'activitat extraescolar del col·legi, especialment les de tipus pastoral. Aplega en el seu interior diferents entitats, grups i col·lectius, alguns d'ells amb una llarga tradició a l'Escola Pia, com el Club Esportiu EPSA, l'Agrupament Escolta Sant Antoni Abat, Colla de Gegants i Grallers del barri de Sant Antoni, el Grup Nova Terra, o els grups de Catequesi infantils i juvenils.

Està situat molt a prop del col·legi, al número 54 del carrer Sant Antoni Abat, en una casa del segle XVI, coneguda històricament com a «Casa del General o dels Drets» o de la «Bolla», i que fou la seu dels tres comuns o Parlament de Catalunya. És bonica i agradable i disposa d'amplis locals (actualment reformats) adequats per a moltes activitats.

En el Casal, els diversos grups organitzen tota mena d'activitats lúdico-recreatives, culturals, esportives i catequètiques, adreçades als infants, joves, pares, mares, avis i àvies del barri, siguin o no alumnes de l'Escola Pia. Les activitats són molt variades i es fan principalment a les tardes, després de l'horari escolar o bé, els dissabtes i diu-

menges. En temps de vacances, alguns grups del Casal organitzen també colònies, campaments i Casals de lleure i esportius de ciutat. Aquests grups també col·laboren i organitzen festivitats assenyalades de l'escola com la festa major del barri de Sant Antoni, la jornada de portes obertes, la diada de l'esport, la setmana cultural o les 12 hores d'esport i convivència.

El Casal és un lloc obert i vol oferir als infants, joves i adults un estil diferent d'omplir el temps lliure, amb activitats plenament educatives i creatives. Oferim activitats on se sentin responsables del que fan i aprenguin a conèixer i relacionar-se. Activitats prop de la natura, perquè aprenguin a estimar el nostre país i la vida. Activitats innovadores i estimulants que els ajudin a créixer com a persones. Activitats, també, en les quals descobreixin els valors de l'Evangeli i la importància de prendre compromisos seriosos per fer UN MÓN MILLOR

UNA TERTÚLIA AMB PARES, MARES I AVIS... QUINA EXPERIÈNCIA!

Eulàlia París · *Equip de Gestió*

Divendres, 17 de maig.

Tres i deu de la tarda.

Una taula, un cafè i unes galletes, ben bones per cert! i un tema: les activitats extraescolars.

Un grup de mares i algun pare, també un avi, seuen amb timidesa, a poc a poc i sense pressa, en cadires disposades, volgutament en cercle, al voltant d'un grup de taules individuals en una aula de batxillerat. Un tema els motiva a deixar les seves habituals rutines per anar omplint aquesta aula, ara buida d'alumnes, per convertir-se, només per uns instants, en un escenari ben diferent: una tertúlia entre terapèutica i mitjanament pedagògica. La iniciativa la té l'escola. Una iniciativa, ben intencionada i carregada de sentit per ajudar els pares i responsables dels alumnes a educar els seus

fills i filles. La proposta consisteix en oferir, periòdicament, unes xerrades tipus tertúlia de sobretaula, amb un cafetó i galetes, conduïdes per algun desconegut, que té quatre idees sobre l'educació d'avui, la del segle XXI. En aquesta ocasió, el tema és el de les activitats extraescolars. Quanta tinta ha fet córrer aquest tema! Quines activitats ha de fer la canalla quan surt, ja cansada,

de l'escola? Tot sembla tan important! L'anglès, el ballet, la gimnàstica, l'esport, la música, la plàstica... però i el temps per perdre? I aquella activitat que és no fer res, fer volar coloms, fer córrer la imaginació...? i aquelles que afavoreixen i eduquen la relació i la cooperació amb els altres?, i aquelles que fomenten el contacte amb la natura? (aquestes són de minories). En definitiva, un tema d'aparença innocent que amaga un gruix important de variables a tenir en compte.

Quatre idees sobre la meua manera d'entendre l'educació i el sentit de les

activitats en temps de lleure és l'eix de la meua reflexió que, en veu alta, compareixo amb els assistents. Parteixo del principi que les activitats extraescolars no són per omplir un temps buit sinó que han de formar part d'un projecte educatiu pensat per a cada nen i nena. Parlo de la importància d'educar i també de la de tenir temps per parlar i per escoltar, per observar, per descobrir què necessiten i quines són les afeccions i interessos dels nostres fills i filles. Parlem de les modes i dels contagis dels amics que, a voltes, influeixen en les pròpies decisions. Algú, gairebé sense gosar, parla de la dificultat que representa trobar-se anant contracorrent, quan decideix coses diferents de les que estan de moda. Segueixo interrogant si és imprescindible que els nens facin moltes coses. Algú, pregunta: quina és la millor edat per aprendre anglès? El debat se centra una bona estona en aquesta activitat, distorsionada per una mare que defensa l'anglès que ha decidit per al seu fill de tres anys. Ens vol convèncer a tots! Segueixo parlant, ja sense massa esma, de la bonesa que els nens i les nenes tinguin estones mortes. No passa res que s'avorreixin. L'avorriment desperta la imaginació. La intervenció de la mare de l'anglès fa que ningú no m'escolti. Veig que ja no em necessiten. L'escola ha assolit el seu objectiu: fer una veritable i confiada tertúlia on, cadascú s'ha pogut expressar amb tranquil·litat i sense complexos. Els més espavilats han pogut veure que la realitat és ben complexa i que, en definitiva, és cadascú qui està (estem) obligat(-s) a prendre les pròpies decisions i el més difícil és pensar i decidir què és el millor de fer segons les pròpies circumstàncies. De totes, totes, el desconcert és a flor de pell!

Educació en temps de lleure

Escrivim i fem documents amb sentit

Cada cop més a les nostres escoles ha anat creixent l'oferta d'activitats anomenades «extraescolars», un increment, tant de les activitats que s'oferien, com del nombre de participants i també dels nois i noies –monitors– encarregats de dur-les a terme .

Aquest mateix creixement de les activitats ha comportat la necessitat de coordinació entre els diferents responsables de cada escola per avançar en la línia que aquest no siguin tan sols un espai d'oferta, sinó també un espai educatiu. Un espai que doni resposta al nostre Caràcter Propi que assenyalava tenir «una presència educativa en el món dels infants i joves més enllà de l'àmbit escolar...» com una de les seves línies bàsiques d'acció.

Fruit d'aquesta coordinació entre escoles es va detectar la necessitat d'elaborar un *document base* on quedés explicitada quina intenció, quin sentit i quins elements hauríem de tenir ben presents a la nostra Institució en l'organització d'aquest espai temporal.

Un primer element, i que és el que dona nom al document, és parlar d'Educació en temps de lleure, en lloc de fer-ho amb el nom, potser més popular, d'activitats extraescolars. No és un simple canvi de nomenclatura és, més aviat, poder fer palès que aquestes també són activitats escolars –l'espai físic, l'orientació, la mateixa oferta...– són i formen part d'un projecte pedagògic, d'un projecte escolar. Un document on queda reflectit que, en el plantejament de les accions que posem a disposició dels nostres alumnes, hem de tenir present que estem parlant d'un:

Temps lliure

- Per fer allò que hem decidit i que ens aporta satisfacció.
- Per compartir, en col·laboració amb els

altres, i organitzar-se a partir d'uns objectius comuns.

- Per descobrir els valors i les actituds que marcaran un estil propi de treball.
- Per adquirir una autonomia que ha de permetre replantejar els objectius i modificar les accions.

«una presència educativa en el món dels infants i joves més enllà de l'àmbit escolar...»

Activitat

- Per descansar i relaxar-nos, sabent gaudir del no fer res, i recuperar forces i serenor.
- Per divertir-se, passar-nos-ho bé i trencar rutines.
- Per realitzar-se personalment (creixement, aprenentatge, socialització)

Actitud

- autònoma, crítica i responsable. Cal poder quedar satisfet i gaudir amb el que es fa, trobant sentit en la realització de les coses.

Coherència

- amb el projecte educatiu del centre i que per tant demana, en la disposició de les seves activitats, planificació, coordinació, informació, formació i avaluació.

Un document que, ras i curt, ha volgut plasmar les línies bàsiques d'actuació i que dona (volem que doni) peu a tot un seguit d'accions a realitzar, tant a nivell de cada centre com a nivell de coordinació conjunta i que ens ha de permetre una acció coherent amb el nostre projecte educatiu.

Ramon Francolí · *Secretari General*

Noticiari Breu

CALELLA

L'escola, un espai obert a la ciutat

Dissabte 7 d'octubre, l'escola fou la seu de les proves per l'elecció de pubilla i hereu de Catalunya. Els aspirants van haver de fer una prova psicotècnica i una de cultura general sobre Catalunya. L'endemà, van ser elegits en la mateixa població la pubilla de Canet i l'hereu de Tordera.

GRANOLLERS

De vacances o a l'escola, hi ha temps per tot

Els primers dies, durant la classe de llengua de cinquè hem fet un llistat de noms, adjectius i verbs que ens suggerien les vacances i un altre el retorn a l'escola. La llista ha estat molt llarga; ara us en direm els que han estat més repetits:

Vacances

Noms: platja, sorra, muntanya, tovallola, crema solar, turista, excursions, museus, piscina.

Adjectius: fantàstiques, meravelloses, divertides, arriscades, llargues, curtes, emocionants, refrescants.

Verbs: viatjar, visitar, conèixer, descansar, llegir, fotografiar, observar, caminar, banyar-se.

L'escola

Noms: amics, companys, llibres, llapis, pissarra, deures, mestre, classe, goma

Adjectius: divertida, neta, renovada, decorada, gran, ampla.

Verbs: aprendre, jugar, parlar, escoltar, conèixer, escriure, llegir, estudiar, escolar, preguntar, dibuixar, pensar, cantar.

Després d'escriure'ls tots a la pissarra i de fer-ne una lectura a fons, creiem que tant a l'escola com de vacances hi ha coses fantàstiques a fer; només cal que ens ho proposem i aprofitem al màxim qualsevol situació. Nosaltres així ho farem. Bon curs a tots!

La iniciativa d'un grup per a tota l'escola

A la classe hem treballat les societats de bandes, concretament la gran tribu dels boiximans (Àfrica) des de les socials. Com que el tema ens va interessar, la professora ens va proposar de buscar informació complementària. Tot buscant, es va trobar una ONG anomenada Survival, que es dedica a pressionar el govern de Botswana, mitjançant un enviament massiu de cartes, perquè respectin els drets més bàsics que tothom ha de tenir, inclosos els boiximans. La classe ens vam posar en acció: una comissió informativa va a totes les classes de primer i algunes altres classes de l'escola explicant el tema i proposant d'enviar unes cartes que nosaltres mateixos havíem redactat. En total vam reunir 518 cartes que tindran el seu pes (esperem-ho!) davant del govern d'aquell país. És una experiència molt bona i educativa que recomanem a tots els lectors si mai en tenen ocasió.

Comissió pels drets dels boiximans de 1r.

A: Adriana Illa, Gerard Julià, Núria Lancharro i Marta Prunés

SARRIÀ

Estades lingüístiques

El passat mes juliol un grup de 32 nois i noies i dos professors acompanyants van realitzar una estada de 30 dies per tal de perfeccionar el seu nivell d'anglès a Limerik a la República d'Irlanda. Aquesta estada, l'organitzem conjuntament l'escola i una empresa irlandesa especialitzada en estades lingüístiques. Els nois i noies s'allotgen en famílies i fan classes cada dia en una escola de la ciutat impartides per professors irlandesos. A la tarda, realitzen activitats lúdiques com anar al cinema, jugar a bitlles, practicar esports, visites culturals i turístiques. Els dissabtes fan una excursió de tot el dia per visitar alguna zona turística d'Irlanda. Els diumenges es dediquen a estar amb la família que els acull.

TÀRREGA

Escola d'Estiu 2002

Com cada juliol, vam dur a terme «l'escola d'estiu» dirigida a nens de P3 fins a 2n de primària, que opten de venir a l'escola durant aquests dies i la descobreixen d'una forma diferent. Enguany van ser 35 nens i nenes que van apuntar-s'hi i van combinar les activitats lúdiques, esportives i de descoberta de l'entorn a través de visites i excursions, jocs d'aigua a les piscines municipals de Tàrraga, amb tallers de pintura, de dibuix i manualitats dins l'aula. L'últim dia, es va celebrar amb una festa de comiat on van esmorzar, ballar i saltar al ritme de la música tot esperant que, ara sí, l'escola tanqui les seves portes fins al setembre. A reveure i fins l'escola d'estiu 2003!

Vilanova

Cooperació i matemàtiques

A l'escola hi ha instal·lada l'exposició Matemàtiques 2000 on s'hi poden trobar exemples de conceptes matemàtics explicats amb elements lúdics a través dels quals el visitant pot fer un aprenentatge pràctic. Aquesta exposició forma part del conjunt d'activitats que es van realitzar dins el LIV Congrés Internacional de Matemàtiques que va tenir lloc a la nostra ciutat durant el mes de juliol.

125è aniversari de l'escola

Enguany celebrem el 125è aniversari de l'escola. Per a commemorar aquest esdeveniment, una comissió ha elaborat un programa d'actes que s'aniran fent al llarg del curs escolar. El mes de novembre es faran un seguit d'actes oberts al professorat, pares i mares i a tota la població de Vilanova i la Geltrú. En motiu d'aquesta efemèride, s'editarà una publicació que relati els inicis de l'escola a Vilanova.

INSTITUCIÓ

I Trobada grups MOU-TE

El dissabte dia 28, va tenir lloc a la Casa de Colònies de La Conreria, primera trobada del curs de monitors i monitores

dels grups MOU-TE de Sabadell, Terrassa, Nostra Senyora, Mataró, Granollers i Sarrià. El P. Manel Bagunyà, a partir d'una activitat didàctica: «Hem de procurar que les trobades amb els nois i noies, no serveixin per escalfar les cadires o fer punxa el llapis» ens va ajudar a reflexionar sobre el sentit que té fer de monitor. Amb aquesta reunió, comença el curs dels MOU-TE, que aquest any es prepara amb moltes novetats. Si esteu interessats a tenir més informació consulteu la web MOU-TE

Canvis

A mig estiu hi ha hagut un enroc de persones, entre Cuba i la Província: el P. Josep Liñan, després de 10 anys, ha tornat a Catalunya i ha ocupat, a la comunitat de Sabadell, el lloc deixat pel P. Eduard Pini, que s'ha traslladat a Guanabacoa, Cuba.

Accident al Senegal

En el tràgic naufragi de «El Diolà», la nit del 26 de setembre, davant les costes de la Gàmbia, es compten en més d'un miler les víctimes (morts o desapareguts). Entre ells, hem de lamentar la desaparició de cinc xicots senegalesos que eren juvenils, és a dir, aspirants a escolapis. Ens solidaritzem amb l'Escola Pia del Senegal.

Capítol Provincial

Dins el procés de preparació del proper Capítol Provincial, a celebrar el proper mes d'abril, el 5 d'octubre hi hagut una assemblea oberta sobre aspectes del patrimoni.

Necrològiques

Dissortadament, hem d'informar-vos, que el passat 10 d'agost, va morir en accident de trànsit el fill d'en Francisco Calaco, professor de l'Escola Pia Nostra Senyora, el 20 de setembre moria a Barcelona la senyora Pilar Figueras, mare d'en Jaume, escolapi que és al Senegal, i de la Montserrat, membre del Jurat dels Premis Joan Profitós. La nit del 6 d'octubre, morí el P. Josep Forcada de la comunitat de Tàrraga pocs dies després d'haver celebrat els 60 anys de sacerdoci escolapi. Des d'aquí el nostre més sentit condol.

L'escola: Un pàrquing? Un centre sociocultural?

Al davant de molts interrogants de futur

Cada vegada hi ha més demanda! Molts pares, quan coneixen l'escola per primera vegada, demanen informació completa de l'oferta extraescolar. No hi fa res que, a més de l'escola, els nens facin anglès, informàtica, arts marcials... i, en certes edats, alguns, catequesi. A l'escola també hi ha d'haver bàsquet, teatre, esplai de tarda...

Ens apropem a Europa? o, per raons diferents, creix la demanda de les famílies? Ja pot anar fent discursos sobre els canvis de ritmes, el sempre suggerent Salvador Cardús! Amb el rumor sobre els canvis del calendari escolar, ja hem vist quines reaccions s'han llegit i escoltat! (Per cert, «Papers» podria dedicar un monogràfic a debatre sobre els ritmes escolars).

Potser no és «políticament» correcte, però dóna la sensació que amb això dels temps escolars s'aplica allò de «contents i enganys». Mentre els ben intencionats van fent documents sobre l'educació en el temps de lleure. Com si per a molts d'a-

quests infants i adolescents el temps de després de les classes fos «lliure» o «gratuït»: mai com ara la canalla no havia estat més ocupada! Sí, sí, ja sabem allò que mentre fan aquestes coses, no fan altra ment, no ronden amb companyies descontrolades, que l'equip educa, ...; però voleu dir que en certs casos no se'n fa un gra massa? I, després, la mestra encara pretén que faci els deures o que l'endemà estigui ben despert a classe!

I, poca broma! Si ens hem de posar seriosament a fer de centres socio-educatius, ja tenim els equipaments adients? I les persones ben preparades? I els espais idonis? I si els aconseguim, a quin preu sortiran les activitats que oferim?

Sort que tenim una bona tradició d'atenció personalitzada. Però, ja se sap, les tradicions s'han d'actualitzar. Segur que, si ens ho proposem, tenim energia i experiència per fer-ho bé. Però, —una vegada més!— no podrem posar la directa.

Zum-zum

papers•

és una publicació del
SECRETARIAT DE LES
INSTITUCIONS ESCOLARS
DE L'ESCOLA PIA DE
CATALUNYA
Ronda de Sant Pau, 80 2n
08001 Barcelona
Tel.: 93 441 00 04
Fax: 93 441 02 87
escolapia@escolapia.net
www.escolapia.net

Consell de redacció:

Oriol Blancher, Ricard
Coma, David Magrí,
Eulàlia París,
Xavier Sanchís.

Col·laboradors:

Beatriu Garrido, Manel
Bagunyà, Responsables de
Mediateca

Maquetació:

Serafi · indústria gràfica

Coordinació:

Eulàlia París.
papers@escolapia.net

OCTUBRE 2002

- 2 · Formació sobre el Caràcter Propi-1ª tanda, (10-13), a l'Espai XXI.
- 3 · Reunió mestres que comencen PAI i PAM (10-13h)
- 5 · Reunió Junta de la Federació d'APAS a Tàrrrega.
- 8 · Curs competència social (10-17h)
- 10 · Reunió coordinadors de qualitat (16-18h)
Formació recerca documental-primària i
Formació treball cooperatiu-ESO (15,30-18h)
- 11 · Formació SIG avaluació secundària (10-13h)
- 18 · Xerrada de Cultura Religiosa (16-18h)
- 19 · Trobada docents nous-1r any (matí)
- 23 · Reunió docents educació musical (15,30-18h)
Reunió docents educ. visual i plàstica (15,30-18h)
- 24 · Reunió responsables PGS (16-18h)
- 28 · Reunió coordinadors de pastoral (16-18h)
Reunió delegats alumnes (16-18h)
- 30 · Reunió docents educació física (15,30-18h)
Reunió docents tecnologia (15,30-18h)

NOVEMBRE 2002

- 6 · Formació sobre el Caràcter Propi-1ª tanda, (10-13), a l'Espai XXI.
- 7 · Reunió responsables PIRMI (16-18h)
- 11 · Reunió Consell de les Institucions (19-21h)
- 14 · Formació administradors (10-13h)

- 19 · Reunió responsables informàtica (10-13h)
- 20 · Com són els joves d'avui? (10-13h), a l'Espai XXI
- 21 · Docents de 2n any (tot el dia)
Reunió responsables FOC (16-18h)
- 22 · Trobada PIL
- 27 · Sant Josep de Calassanç
Caminada alumnes de 4t d'ESO (Igualada)
- 28 · Reunió mediatecaris (10-13h)
- 30 · Trobada festiva personal administ. i secretaria

Si no es diu altrament, les activitats col·lectives es realitzaran als locals de l'Equip de Gestió.

(*) Alerta! Canvis respecte al calendari general.

CALENDARI IV ASSEMBLEA Fase Avaluem:

OCTUBRE 2002

- 2 · Reunió directores gerents (10-13h)
- 9 · Reunió directores pedagògics (10-13h)
- 16 · Reunió coordinadors infantil i primària (10-13h)
- 23 · Reunió coord. ESO i post-obligatori (10-13h)

NOVEMBRE 2002

- 11 · Reunió de tot l'EG (15,30-17,30h)
- 29 · Lliurar avaluació objectius III Assemblea